

หน่วยที่ 1

ระบบบัญชีต้นทุนช่วงการผลิตและรายงานต้นทุนการผลิต (กรณีไม่มีงานระหว่างทำต้นงวด)

สาระการเรียนรู้

1. ระบบบัญชีต้นทุนช่วงการผลิต
2. ลักษณะของกิจการที่ใช้ระบบบัญชีต้นทุนช่วงการผลิต
3. วงจรบัญชีต้นทุนช่วงการผลิต
4. การเปรียบเทียบระบบบัญชีต้นทุนช่วงการผลิตกับระบบบัญชีต้นทุนงานสั่งทำ
5. ขั้นตอนการจัดทำรายงานต้นทุนการผลิต
6. รายงานต้นทุนการผลิต กรณีไม่มีงานระหว่างทำต้นงวด

สาระสำคัญ

ระบบบัญชีต้นทุนช่วงการผลิต เป็นระบบบัญชีที่ใช้คำนวณต้นทุนการผลิตสำหรับกิจการอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ทำการผลิตซ้ำเป็นจำนวนมาก แบบต่อเนื่อง โดยไม่ต้องมีคำสั่งจากลูกค้า สินค้าที่ผลิตมีมาตรฐานเดียวกัน รวบรวมต้นทุนการผลิตและการคำนวณต้นทุนการผลิตโดยการจัดทำรายงานต้นทุนการผลิตตามงวดเวลาที่กิจการกำหนด สำหรับการจัดทำรายงานต้นทุนการผลิตกรณีไม่มีงานระหว่างทำต้นงวด คือกิจการไม่มีงานระหว่างทำคงเหลือในวันต้นงวด ดังนั้นต้นทุนที่เกิดขึ้นในรายงานต้นทุนการผลิตจึงเป็นต้นทุนปัจจุบันทั้งสิ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ทั่วไป เพื่อให้

1. มีความรู้เกี่ยวกับลักษณะการผลิตแบบต้นทุนช่วงการผลิตและกิจการที่ใช้ระบบบัญชีต้นทุนช่วงการผลิต
2. มีความรู้และเข้าใจวงจรบัญชีต้นทุนช่วงการผลิต
3. มีความรู้เกี่ยวกับการเปรียบเทียบระบบบัญชีต้นทุนช่วงการผลิตกับระบบบัญชีต้นทุนงานสั่งทำ
4. มีความรู้และเข้าใจขั้นตอนการจัดทำรายงานต้นทุนการผลิต และรายงานต้นทุนการผลิต กรณีไม่มีงานระหว่างทำต้นงวด

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อธิบายลักษณะลักษณะการผลิตแบบต้นทุนช่วงการผลิตและกิจการที่ใช้ระบบบัญชีต้นทุนช่วงการผลิตได้
2. อธิบายวงจรบัญชีต้นทุนช่วงการผลิตได้
3. เปรียบเทียบระบบบัญชีต้นทุนช่วงการผลิตกับระบบบัญชีต้นทุนงานสั่งทำได้
4. จัดทำรายงานต้นทุนการผลิตได้
5. ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง ด้วยความรอบคอบ และเหตุและผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. ระบบบัญชีต้นทุนช่วงการผลิต

ระบบบัญชีต้นทุนช่วงการผลิต หรือต้นทุนตอน (Process Costing System) เป็นการคำนวณต้นทุนการผลิตที่เหมาะสมสำหรับกิจการอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ โดยกระบวนการผลิตต่อเนื่องกันไป ในระหว่างการผลิตไม่สามารถแยกต้นทุนการผลิตได้ว่าเป็นต้นทุนของงานชิ้นใด การผลิตสินค้าทุกหน่วยมีคุณภาพและมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งแตกต่างจากระบบบัญชีต้นทุนงานสั่งทำ ที่สามารถคำนวณต้นทุนสินค้าได้ทันทีที่งานเสร็จ ส่วนการคำนวณต้นทุนการผลิตแบบต้นทุนช่วงการผลิต จะคำนวณต้นทุนโดยจัดทำรายงานต้นทุนการผลิตตามงวดเวลาที่ต้องการ

2. ลักษณะของกิจการที่ใช้ระบบบัญชีต้นทุนช่วงการผลิต

เนื่องจากระบบต้นทุนช่วงการผลิต เป็นระบบของกิจการอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่ผลิตสินค้าเป็นจำนวนมาก ลักษณะของกิจการที่จะใช้ระบบบัญชีต้นทุนช่วงการผลิต มีดังนี้

1. สินค้าที่ผลิตทั้งหมด เป็นสินค้าที่ผลิตเพื่อจำหน่าย
2. สินค้าที่ผลิตทุกหน่วยในกระบวนการผลิตเดียวกันจะเหมือนกัน และมีมาตรฐานเดียวกัน
3. สินค้าทุกหน่วยจะผ่านกระบวนการผลิตทุกขั้นตอนต่อเนื่องกันไป
4. กระบวนการผลิตทั้งในโรงงานจะใช้มาตรฐานเดียวกัน
5. ต้นทุนสินค้าต่อหน่วยจะใช้วิธีถัวเฉลี่ยต่อหน่วย

3. วงจรบัญชีต้นทุนช่วงการผลิต

วงจรบัญชีต้นทุนช่วงการผลิต (Process Costing Cycle) มีลักษณะคล้ายคลึงกับวงจรบัญชีต้นทุนงานสั่งทำ โดยเฉพาะขั้นตอนในการจัดหา วัตถุดิบ ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายในการผลิต แต่จะแตกต่างกันในกรณีที่กิจการเป็นกิจการอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ มีแผนกผลิตหลายแผนก กิจการจะกระจายอำนาจหน้าที่ในการจัดหาไปให้แผนกต่างๆ ดำเนินการเองเพื่อให้เกิดความคล่องตัวมากขึ้น และการคำนวณต้นทุนแต่ละแผนกแยกจากกัน ส่วนขั้นตอนการเก็บสินค้าและขั้นตอนการจัดจำหน่ายจะเหมือนกัน ที่แตกต่างกันอีกคือขั้นตอนการสะสมต้นทุน บัญชีต้นทุนช่วงการผลิต จะใช้วิธีสะสมต้นทุนรายแผนก โดยมีวงจรบัญชี 4 ขั้นตอน ดังนี้

วงจรบัญชีต้นทุนช่วงการผลิต

ภาพที่ 1 แสดงวงจรบัญชีต้นทุนช่วงการผลิต

1. ขั้นตอนการจัดหา (Procurement) เป็นการสั่งซื้อ การรับมอบ การเก็บรักษาวัตถุดิบและวัสดุ โรงงาน การจัดหาแรงงาน และการจ่ายค่าใช้จ่ายในการผลิต
2. ขั้นตอนการผลิต (Production) เป็นการโอนต้นทุนการผลิตทั้ง 3 ชนิดเข้ากระบวนการผลิต การเบิกวัตถุดิบไปใช้ การเกิดค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายในการผลิต โดยวิธีการสะสมต้นทุนรายแผนก โดยแผนกที่ 1 จะโอนต้นทุนให้แผนกที่ 2 และแผนกที่ 2 จะนำไปผลิตต่อโดยสะสมต้นทุนเพิ่มขึ้น เมื่อผลิตสำเร็จก็จะโอนต้นทุนที่ผลิตสำเร็จให้แผนกต่อไป
3. ขั้นตอนการเก็บรักษา (Storing) สินค้าสำเร็จรูป เมื่อกระบวนการผลิตเสร็จสิ้น ก็จะไปโอนงานระหว่างทำไปบัญชีสินค้าสำเร็จรูป
4. ขั้นตอนการขาย (Selling) เป็นการติดต่อลูกค้า หาผู้ซื้อ ส่งสินค้าจากคลังสินค้าให้ลูกค้ามีการโอนสินค้าออกจากบัญชีสินค้าสำเร็จรูปไปบัญชีต้นทุนขาย เมื่อสิ้นงวดก็จะโอนบัญชีต้นทุนขายไปยังบัญชีกำไรขาดทุน เพื่อหาผลการดำเนินงานประจำงวดต่อไป

4. การเปรียบเทียบระบบบัญชีต้นทุนช่วงการผลิตกับระบบบัญชีต้นทุนงานสั่งทำ

ข้อแตกต่างระหว่างระบบบัญชีช่วงการผลิตกับบัญชีต้นทุนงานสั่งทำ

รายการ	ระบบบัญชีต้นทุนช่วงการผลิต	ระบบบัญชีงานสั่งทำ
1. ลักษณะของสินค้า	ลักษณะเหมือนกันมีมาตรฐานเดียวกัน	มีความหลากหลายแตกต่างกัน
2. กระบวนการผลิต	ผลิตต่อเนื่องกันไป ครั้งละจำนวนมากๆ เพื่อเป็นสินค้ารอการขาย	ผลิตตามคำสั่งของลูกค้าแต่ละครั้ง ตามจำนวนที่ลูกค้าต้องการ
3. การสะสมต้นทุน	แยกแต่ละแผนกผลิต ใช้รายงานต้นทุนการผลิต เพื่อคำนวณต้นทุนรวม	แยกแต่ละงาน แต่ละคำสั่งผลิต รวบรวมต้นทุนโดยใช้บัตรต้นทุนงานสั่งทำ
4. ต้นทุนต่อหน่วย	ต้นทุนรวมของแต่ละแผนกหารด้วยหน่วยเทียบสำเร็จรูปในแผนกนั้น	ต้นทุนรวมแต่ละงาน หารด้วยจำนวนหน่วยของงานนั้น คำนวณเมื่องานเสร็จ
5. การรายงานต้นทุนการผลิต	จัดทำรายงานต้นทุนการผลิตแยกแต่ละแผนก	บัตรต้นทุนงานสั่งทำ แยกตามงานแต่ละชิ้น แต่ละคำสั่ง
6. ลักษณะของกิจการ	เหมาะสมกับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ที่มีผลิตภัณฑ์เพียงชนิดเดียว	เหมาะสมกับอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ขนาดกลาง โดยผลิตสินค้าตามคำสั่งของลูกค้า

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบระหว่างระบบบัญชีช่วงการผลิตกับบัญชีต้นทุนงานสั่งทำ

5. ขั้นตอนการจัดทำรายงานต้นทุนการผลิต

ระบบบัญชีต้นทุนช่วงการผลิต ต้นทุนการผลิตจะสะสมเป็นรายแผนก โดยถูกรวบรวมไว้และแสดงออกมาเป็นรายงานต้นทุนการผลิตของแต่ละแผนกสำหรับแต่ละช่วงการผลิต นอกจากนั้นข้อมูลต้นทุนต่างๆ ในรายงานต้นทุนการผลิตจะนำไปใช้เป็นข้อมูลในการบันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป การจัดทำรายงานต้นทุนการผลิต แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน คือ

- ขั้นที่ 1 รายงานจำนวนหน่วย
- ขั้นที่ 2 คำนวณหน่วยเทียบสำเร็จรูป
- ขั้นที่ 3 คำนวณต้นทุนการผลิตรวม
- ขั้นที่ 4 คำนวณต้นทุนต่อหน่วยเทียบสำเร็จรูป
- ขั้นที่ 5 สรุปต้นทุนการผลิต

รายงานต้นทุนการผลิตสำหรับระบบบัญชีต้นทุนช่วงการผลิต มี 2 วิธี คือ

1. วิธีถ่วงเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Weighted Average)
2. วิธีเข้าก่อน ออกก่อน (First In First Out หรือ FIFO)

6. รายงานต้นทุนการผลิต กรณีไม่มีงานระหว่างทำต้นงวด

รายงานต้นทุนการผลิตเป็นรายงานที่จัดทำขึ้นเพื่อสรุปต้นทุนการผลิตที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิตของแผนกต่างๆ ตามงวดเวลาที่ต้องการ ในรายงานจะแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลจำนวนหน่วยและต้นทุนการผลิตที่เกิดขึ้นในแผนกผลิต โดยจัดทำแยกเป็นรายแผนก ต้นทุนการผลิตที่สรุปไว้ในรายงานจะใช้เป็นข้อมูลในการบันทึกบัญชีเพื่อโอนต้นทุนจากบัญชีงานระหว่างทำของแผนกผลิตหนึ่งไปยังบัญชีงานระหว่างทำของแผนกผลิตถัดไปเพื่อสะสมเป็นต้นทุน และจากบัญชีงานระหว่างทำของแผนกผลิตสุดท้ายไปยังบัญชีสินค้าสำเร็จรูป ขั้นตอนการจัดทำรายงานต้นทุนการผลิต มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 รายงานจำนวนหน่วย

การรายงานจำนวนหน่วยผลิตเป็นการรายงานซึ่งแสดงจำนวนหน่วยของสินค้าที่กิจการต้องการผลิตในงวดเวลาหนึ่ง แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ การนำจำนวนหน่วยผลิตนำเข้า (Input) ซึ่งเรียกว่า จำนวนหน่วยที่ต้องจัดให้ครบ และจำนวนหน่วยผลิตส่งออก (Output) ซึ่งเรียกว่า หน่วยที่จัดได้ ขั้นตอนการรายงานจำนวนหน่วยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพิสูจน์ยอดทั้งสองว่าจำนวนหน่วยผลิตมีการส่งเข้าและนำออกเป็นจำนวนเท่ากัน รูปแบบการรายงานจำนวนหน่วย เป็นดังนี้

งานระหว่างทำต้นงวด	XX	
บวก หน่วยที่เริ่มผลิต	XX	
หน่วยที่ต้องจัดให้ครบ	XX	----- (1)
หน่วยที่ผลิตเสร็จและโอนออก	XX	
บวก งานระหว่างทำปลายงวด	XX	
หน่วยที่จัดได้	XX	----- (2)

ขั้นที่ 2 คำนวณหน่วยเทียบสำเร็จรูป

ในระบบบัญชีต้นทุนช่วงการผลิต เมื่อสิ้นสุดการผลิตแต่ละงวด จะมีสินค้าที่ผลิตเสร็จ คือหน่วยที่ผลิตเสร็จและโอนออก และสินค้าที่อยู่ในระหว่างการการผลิต คืองานระหว่างทำปลายงวด ปัญหาที่มีอยู่ว่า การคิดต้นทุนต่อหน่วยให้กันสินค้าที่ผลิตเสร็จและโอนออกจะคิดอย่างไร ดังนั้นนักบัญชีจึงใช้วิธีหาอัตราร้อยละของความสำเร็จของหน่วยผลิตออกมา โดยใช้วิธีการประมาณเพื่อคำนวณต้นทุนต่อหน่วย เรียกว่า หน่วยเทียบสำเร็จรูป โดยนำหน่วยที่ผลิตเสร็จและโอนออก บวกกับ งานระหว่างทำปลายงวดตามร้อยละของความสำเร็จของต้นทุนการผลิตที่ใช้ในการผลิต รวมทั้งต้นทุนโอนมาจากแผนกก่อนด้วย

ต้นทุนโอนมา = จำนวนหน่วย x ร้อยละของความสำเร็จ

วัตถุดิบ = จำนวนหน่วย x ร้อยละของความสำเร็จ

ค่าแรงงาน = จำนวนหน่วย x ร้อยละของความสำเร็จ

ค่าใช้จ่ายในการผลิต = จำนวนหน่วย x ร้อยละของความสำเร็จ

การคำนวณหน่วยเทียบสำเร็จรูป

	ต้นทุนโอนมา	วัตถุดิบ	ค่าแรงงาน	ค่าใช้จ่ายในการผลิต
หน่วยที่ผลิตเสร็จและโอนออก	XX	XX	XX	XX
บวก งานระหว่างทำปลายงวด	<u>XX</u>	<u>XX</u>	<u>XX</u>	<u>XX</u>
หน่วยเทียบสำเร็จรูป	<u>XX</u>	<u>XX</u>	<u>XX</u>	<u>XX</u>

ขั้นที่ 3 คำนวณต้นทุนการผลิตรวม

การคำนวณต้นทุนการผลิตรวมเป็นการรวบรวมต้นทุนการผลิตที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่เป็นจำนวนเงิน โดยนำต้นทุนการผลิตของงานระหว่างทำต้นงวด บวกกับต้นทุนการผลิตของงวดปัจจุบัน ซึ่งแยกเป็นต้นทุนวัตถุดิบ ค่าแรงงานงาน และค่าใช้จ่ายในการผลิต ถ้ามีต้นทุนโอนมาก็ต้องนำมาคำนวณรวมด้วย

	ต้นทุนโอนมา	วัตถุดิบ	ค่าแรงงาน	คชจ.ในการผลิต	รวม
งานระหว่างทำต้นงวด	XX	XX	XX	XX	XX
บวก ต้นทุนงวดปัจจุบัน	<u>XX</u>	<u>XX</u>	<u>XX</u>	<u>XX</u>	<u>XX</u>
ต้นทุนรวม	<u>XX</u>	<u>XX</u>	<u>XX</u>	<u>XX</u>	<u>XX</u>

ขั้นที่ 4 คำนวณต้นทุนต่อหน่วยเทียบสำเร็จรูป

ขั้นตอนนี้เป็นการคำนวณต้นทุนต่อหน่วย โดยนำหน่วยเทียบสำเร็จรูปจากขั้นที่ 2 หารจำนวนต้นทุนการผลิตรวมจากขั้นที่ 3 ผลลัพธ์ คือ ต้นทุนต่อหน่วยเทียบสำเร็จรูป รูปแบบการจัดทำ เป็นดังนี้

	ต้นทุนโอนมา	วัตถุดิบ	ค่าแรงงาน	คชจ.ในการผลิต	รวม
ต้นทุนรวม (จากขั้นที่ 3)	XX	XX	XX	XX	
หาร หน่วยเทียบสำเร็จรูป (ขั้นที่ 2)	<u>XX</u>	<u>XX</u>	<u>XX</u>	<u>XX</u>	
ต้นทุนต่อหน่วยเทียบสำเร็จรูป	XX	XX	XX	XX	XX

ขั้นที่ 5 สรุปต้นทุนการผลิต

ขั้นตอนสุดท้ายของรายงานต้นทุนการผลิต เป็นการสรุปต้นทุนการผลิตที่เกิดขึ้นในงวดที่จัดทำรายงานนั้น โดยสรุปต้นทุนการผลิตเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นต้นทุนของหน่วยที่ผลิตเสร็จและโอนออก ส่วนที่ 2 เป็นต้นทุนของงานระหว่างทำปลายงวด โดยการนำจำนวนหน่วยเทียบสำเร็จรูปที่คำนวณได้จากขั้นที่ 2 คูณกับต้นทุนต่อหน่วยเทียบสำเร็จรูปที่คำนวณได้ในขั้นที่ 4 รูปแบบการจัดทำ เป็นดังนี้

หน่วยที่ผลิตและโอนออก (จำนวนหน่วยที่ผลิตเสร็จและโอนออก x ต้นทุนรวมต่อหน่วย)	XX	
งานระหว่างทำปลายงวด		
หน่วยเทียบสำเร็จรูปของต้นทุนโอนมา x ต้นทุนโอนมาต่อหน่วย	XX	
หน่วยเทียบสำเร็จรูปของวัตถุดิบ x ต้นทุนวัตถุดิบต่อหน่วย	XX	
หน่วยเทียบสำเร็จรูปของค่าแรงงาน x ต้นทุนค่าแรงงานต่อหน่วย	XX	
หน่วยเทียบสำเร็จรูปของ คชจ.ในการผลิต x ต้นทุน คชจ. ในการผลิตต่อหน่วย	XX	XX
รวมต้นทุนการผลิต		XX

ต้นทุนการผลิตที่คำนวณได้ในขั้นที่ 5 นี้จะต้องเท่ากับต้นทุนการผลิตรวม ในขั้นที่ 3

สำหรับการจัดทำรายงานต้นทุนการผลิตในกรณีไม่มีงานระหว่างทำต้นงวด ตามวิธีถ่วงเฉลี่ยถ่วงหนัก (Weighted Average Method) จะเหมือนกับ วิธีเข้าก่อน-ออกก่อน (FIFO)

รายการงานผลิตสำหรับแผนกแรกของการผลิตจะไม่มี ต้นทุนโอนมา ส่วนแผนกถัดไปจะมีต้นทุนโอนมาด้วย เพราะต้องรับโอนต้นทุนมาจากแผนกก่อนหน้านี้

การจัดรายงานต้นทุนการผลิต กรณีไม่มีงานระหว่างทำต้นงวด

ตัวอย่างที่ 1 บริษัท ก้ามปู จำกัด ผลิตสินค้าประเภทหนึ่ง บริษัทใช้ระบบต้นทุนช่วงการผลิต โดยมีแผนกผลิต 2 แผนก คือ แผนกผลิต A และแผนกผลิต B บริษัทได้เริ่มดำเนินการผลิตในเดือนมกราคม 25x1 โดยมีข้อมูลการผลิตดังต่อไปนี้

	แผนกผลิต A	แผนกผลิต B
งานระหว่างทำต้นงวด	0	0
หน่วยที่เริ่มผลิต	7,000	5,500
หน่วยที่ผลิตเสร็จและโอนออก	5,500	4,000
งานระหว่างทำปลายงวด	1,500	1,500
ขั้นความสำเร็จงานระหว่างทำปลายงวด		
วัตถุดิบ	100%	100%
ต้นทุนเปลี่ยนแปลง	60%	40%
ต้นทุนการผลิตงวดปัจจุบัน		
วัตถุดิบ	56,000.-	72,600.-
ค่าแรงงาน	48,000.-	57,500.-
ค่าใช้จ่ายในการผลิต	24,000.-	34,500.-

บริษัท ก้ามปู จำกัด
แผนกผลิต A
รายงานต้นทุนการผลิต
สำหรับเดือน มกราคม สิ้นสุด 31 มกราคม 25x1

ชั้นที่ 1 รายงานจำนวนหน่วย

งานระหว่างทำต้นงวด	0
บวก หน่วยที่เริ่มผลิต	<u>7,000</u>
หน่วยที่ต้องจัดให้ครบ	<u>7,000</u>
หน่วยที่ผลิตเสร็จและโอนออก	5,500
บวก งานระหว่างทำปลายงวด	<u>1,500</u>
หน่วยที่จัดได้	<u>7,000</u>

ชั้นที่ 2 การคำนวณหน่วยเทียบสำเร็จรูป

	วัตถุดิบ	ค่าแรงงาน	ค่าใช้จ่ายในการผลิต
	<i>(5,500x100%)</i>	<i>(5,500x100%)</i>	<i>(5,500x100%)</i>
หน่วยที่ผลิตเสร็จและโอนออก	5,500	5,500	5,500
	<i>(1,500x100%)</i>	<i>(1,500x60%)</i>	<i>(1,500x60%)</i>
บวก งานระหว่างทำปลายงวด	<u>1,500</u>	<u>900</u>	<u>900</u>
หน่วยเทียบสำเร็จรูป	<u>7,000</u>	<u>6,400</u>	<u>6,400</u>

ชั้นที่ 3 คำนวณต้นทุนการผลิตรวม

	วัตถุดิบ	ค่าแรงงาน	คชจ.ในการผลิต	รวม
งานระหว่างทำต้นงวด	-	-	-	-
บวก ต้นทุนงวดปัจจุบัน	<u>56,000.-</u>	<u>48,000.-</u>	<u>24,000.-</u>	<u>128,000.-</u>
ต้นทุนรวม	<u>56,000.-</u>	<u>48,000.-</u>	<u>24,000.-</u>	<u>128,000.-</u>

ชั้นที่ 4 คำนวณต้นทุนต่อหน่วยเทียบสำเร็จรูป

	วัตถุดิบ	ค่าแรงงาน	คชจ.ในการผลิต	รวม
ต้นทุนรวม	56,000.-	48,000.-	24,000.-	
หาร หน่วยเทียบสำเร็จรูป	7,000	6,400	6,400	
ต้นทุนต่อหน่วยเทียบสำเร็จรูป	8.00	7.50	3.75	19.25

ขั้นที่ 5 สรุปต้นทุนการผลิต

หน่วยที่ผลิตเสร็จและโอนออก (5,500x19.25)		105,875.-
งานระหว่างทำปลายงวด		
วัตถุดิบ (1,500x8.00)	12,000.-	
ค่าแรงงาน (900x7.50)	6,750.-	
ค่าใช้จ่ายในการผลิต (900x3.75)	<u>3,375.-</u>	<u>22,125.-</u>
รวมต้นทุนการผลิต		<u>128,000.-</u>

บริษัท ก้ามปู จำกัด

แผนกผลิต B

รายงานต้นทุนการผลิต

สำหรับเดือน มกราคม ถึงสุด 31 มกราคม 25x1

ขั้นที่ 1 รายงานจำนวนหน่วย

งานระหว่างทำต้นงวด	0
บวก หน่วยที่เริ่มผลิต	<u>5,500</u>
หน่วยที่ต้องจัดให้ครบ	<u>5,500</u>
หน่วยที่ผลิตเสร็จและโอนออก	4,000
บวก งานระหว่างทำปลายงวด	<u>1,500</u>
หน่วยที่จัดได้	<u>5,500</u>

ขั้นที่ 2 การคำนวณหน่วยเทียบสำเร็จรูป

	ต้นทุนโอนมา (4,000x100%)	วัตถุดิบ (4,000x100%)	ค่าแรงงาน (4,000x100%)	คชจ.ในการผลิต (4,000x100%)
หน่วยที่ผลิตเสร็จและโอนออก	4,000	4,000	4,000	4,000
	(1,500x100%)	(1,500x100%)	(1,500x40%)	(1,500x40%)
บวก งานระหว่างทำปลายงวด	<u>1,500</u>	<u>1,500</u>	<u>600</u>	<u>600</u>
หน่วยเทียบสำเร็จรูป	<u>5,500</u>	<u>5,500</u>	<u>4,600</u>	<u>4,600</u>

ขั้นที่ 3 คำนวณต้นทุนการผลิตรวม

	ต้นทุนโอนมา	วัตถุดิบ	ค่าแรงงาน	คชจ.ในการผลิต	รวม
งานระหว่างทำต้นงวด	-	-	-	-	-
บวก ต้นทุนงวดปัจจุบัน	<u>105,875.-</u>	<u>72,600.-</u>	<u>57,500.-</u>	<u>34,500.-</u>	<u>270,475.-</u>
ต้นทุนรวม	<u>105,875.-</u>	<u>72,600.-</u>	<u>57,500.-</u>	<u>34,500.-</u>	<u>270,475.-</u>

ขั้นที่ 4 คำนวณต้นทุนต่อหน่วยเทียบสำเร็จรูป

	ต้นทุนโอนมา	วัตถุดิบ	ค่าแรงงาน	คชจ.ในการผลิต	รวม
ต้นทุนรวม	105,875.-	72,600.-	57,500.-	34,500.-	
หาร หน่วยเทียบสำเร็จรูป	5,500	5,500	4,600	4,600	
ต้นทุนต่อหน่วยเทียบสำเร็จรูป	19.25	13.20	12.50	7.50	52.45

ขั้นที่ 5 สรุปต้นทุนการผลิต

หน่วยที่ผลิตเสร็จและโอนออก (4,000x52.45)		209,800.-	
งานระหว่างทำปลายงวด			
ต้นทุนโอนมา (1,500x19.25)		28,875.-	
วัตถุดิบ (1,500x13.20)		19,800.-	
ค่าแรงงาน (600x12.50)		7,500.-	
ค่าใช้จ่ายในการผลิต (600x7.50)		<u>4,500.-</u>	<u>60,675.-</u>
รวมต้นทุนการผลิต			<u>270,475.-</u>

สรุปสาระสำคัญ

กระบวนการผลิตแบบต้นทุนช่วงการผลิต เป็นการผลิตสินค้าที่มีการผลิตผ่านแผนกผลิตหลายแผนกผลิต ผลิตครั้งละจำนวนมากต่อเนื่องกันไป สินค้าที่ผลิตแต่ละหน่วยมีลักษณะเหมือนกัน มีมาตรฐานเดียวกัน การคำนวณต้นทุนสินค้าที่ผลิตจะสะสมตามแผนกผลิต โดยจัดทำรายงานต้นทุนการผลิตของแต่ละแผนกตามงวดเวลาที่ต้องการ รายงานการผลิตจะแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 เป็นการรายงานจำนวนหน่วยที่ต้องการผลิต ขั้นที่ 2 เป็นการคำนวณหน่วยเทียบสำเร็จรูป ขั้นที่ 3 เป็นการรวบรวมต้นทุนการผลิตระหว่างงวด ขั้นที่ 4 เป็นการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยเทียบสำเร็จรูป และขั้นที่ 5 เป็นการสรุปต้นทุนการผลิตสินค้าทั้งหมดที่เกิดขึ้น ซึ่งยอดรวมจะต้องเท่ากับต้นทุนการผลิตที่รวบรวมได้ในขั้นที่ 3 ในการจัดทำรายงานต้นทุนการผลิต มี 2 วิธี คือ วิธีถ่วงเฉลี่ยถ่วงหนัก (Weighted Average Method) และ วิธีเข้าก่อน-ออกก่อน (FIFO) สำหรับการจัดทำรายงานต้นทุนการผลิตในกรณีไม่มีงานระหว่างทำต้นงวด ตามวิธีถ่วงเฉลี่ยถ่วงหนัก (Weighted Average Method) จะเหมือนกับ วิธีเข้าก่อน-ออกก่อน (FIFO)